

NALEWAĆ (54) *vb impf*

Oba a oraz e jasne (w tym w pierwszym a 2 r. błędne znakowanie).

inf nalewać (13). ◇ *praes 1 sg* nalewam (4). ◇ *3 sg* nalewå (5). ◇ *1 pl* nalewåmy (1). ◇ *3 pl* nalewają (7). ◇ *praet 3 sg m* nalewål (3). *f* nalewåła (2). ◇ *3 pl m pers* nalewåli (1). ◇ *imp 2 sg* nalewåj (5). ◇ *2 pl* nalewåjcie (1). ◇ *con 2 sg m* bys nalewål (2). ◇ *3 sg m* by nalewål (3). ◇ *3 pl m pers* by nalewåli (1). ◇ *impers praet* nalewåno (2). ◇ *con* by nalewåno (3). ◇ *part pract act* nalewåjąc (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Lejåc napelniaå naczynie plynem, najczåściej alkoholem; infundere Måcz, Calep, Vulg, Cn; miscere Måcz, Cn; ingerere Modrz; defundere, implere, vergere Cn (52) : Leop 4.Reg 4/5; RejFig Aa7v; Cyathisso, Nålewam/ teå Sarkam, Leniwo piyå. Måcz 76a, 140a, 222c; LeovPrzep b3v; RejZwierc 59v; Calåg 153a, 596b; KochPieå 21; ActReg 155; Calep 535a.*

nalewåc czego (16): RejRozpr G3v; BielSpr c; A zåchcezlzi pic/ tedy poydziez do naczynia/ å nåpijefz fiå tego/ czego nålewåiå BudBib Ruth 2/9; ModrzBaz 52v; KlonŻal A4. Cf nalewåc czego do czego; Przysłowie; »wina nalewåc«, »nalewåc wody«.

nalewåc czego do czego (1): Cyrus [...] powieda/ że doznał/ iż nå iedney vczåcie truåizny do kupkow nålewano å goåciom dawano. ModrzBaz 52v.

nalewåc z czego (2): Aliå dåley k nowemu/ iuz sÅodu nie mamy/ Z oney konwie po trofze/ sÅoÅu nålewamy. RejZwierz 136v, 35v.

nalewåc komu (7): RejRozpr G3v; A bådåcie dobrej myÅli kiedym was tu wezwał A ty patrzay podczåczy abys nam nalewål RejJóz O3; Tåkåe teraz nå vczåcie v Bogow gdy Åpiewa KOCHANOVVSKI, tegoå teå Hebe mu nålewa Co y drugim zå sÅoÅem/ trunku bezÅmiertnego KlonŻal A4, D4; WerGoå 223. Cf »rowno nalewåc«.

nalewåc w co (6): (nagÅ) Podczåczy powiada Iozephow [!] iż kubek zginål (–) Ba nie bådåcie pochwili panie wecz nalewåc RejJóz O3; BielKron 91v; RejZwierc 157v, 175; Strum C2; Cyathisso – Naliewåm wkubek, przipiyåm. Calep 281b.

Przysłowie: Strzedz niewiåÅty nålewåc piåÅty. [= daremny trud] BierEz P2v.

Zwroty: »bez miary nalewåc« (1): Lepiåy byÅo przed zÅotem klåkåc/ y ofiåry Oddåwåc znåmienitå/ tåkåe y bez miåry Nalåwåc PudÅFr 49.

»hojnie (a. hojno) nalewåc« (3): RejRozpr K3; Pråwem teå målo [!] wygrafz/ Aduerfarz twoy duåy/ Hoynie kaåe nålewåc/ kåådy mu rad sÅuåy. Prot Bv; PudÅFr 48.

»w kåådy kåt nalewåc« = nie skåpic alkoholu (1): pÅtrå kiedy kogo wedle Åwiåtå chwålå iż czyÅty pan/ [...] thåm w kåådy kåt nålewåiå/ wiåc tam zåwådy piÅk/ huk/ krzyk/ åż do poÅnocy RejZwierc 115.

»mierniej nalewåc« = åyc nie nad stan (1): WÅfedy dziÅ dobra myÅl Kåådemu Åie chce przewoådiå Choåia drugi Åtoi zå nic Ale by tåk vdziaÅano Zeby mierniej nalewano RejRozpr I4.

»ochotnie nalewåc« [szyk zmienny] (2): Vino largius epulas celebrare, Ochotnie kåzåc nålewåc. Måcz 184c, 233d.

»pić, picia nalewać« (1:1): *PapRpan* Y4; Są tácy/ ktorzi dzień przed tym niżli ná včtę idą purgácyą biorą/ áby zaś ná mieyfce iákoby prozne więcey pokarmu tkáli y pícia nálewáli [ut ... plus cibi *potionumque ingerant*]. *ModrzBaz* 52.

»rowno nalewać [komu]« (2): *RejRozpr* G2; Przyidzie zálie Szwagier w kilkudziefiąt koni/ tho iuż ná sześć misz zárębuy/ iuż włytkim rowno náleway/ bo káždy będzie z lišim kolnierzem/ trudno będzie poznać kye pan. *RejZwierc* 31.

»nalewać szczodrze« (1): Stól dziś ma być obfity: siedzieć w nocy trzebá/ Náléwác winá łczodrze: áż łye gwiazdy z niebá Rozbieżą *PudłFr* 73.

»szyję nalewać« = *upijać się* (1): Rázem też odpłátę znáią Pełną łfyię nalewáią *RejRozpr* Bv.

»wina nalewać« [*szyk zmienny*] (5): *BielKron* 79v, 91v; *RejZwierc* 175; rózne ofiáry Róznym Bogóm czyniono: [...] drugim zásię tákże nie chudé bárány Rzezano: winá przy tym hoyno nálewano *PudłFr* 48, 73.

»nalewać wody« (4): *OpecŻyw* 41; Bo bez praczey á w dármem próżnowaniu thrudno fie y dobra krew umnożyć ma/ thylko chodzi iáko ow bęben u kofarzow co weń pełno wody nálewáią. *RejZwierc* 157v; *Strum* C2, C2v.

W przen (5) :

nalewać z czego (1): Y dżierzy Pan w ręku kubek w którym fię czerwieni wino/ a iest pełen zámączenia/ z thegoż nálewa [*effudit ex hoc*]/ á wízakoż drożdże iego wyłsą y wypią włyficy niepobożni ná ziemi. *BibRadz Ps* 75/9.

nalewać komu (3): A tuby fie lękáć káždemu/ áby nic złościwego nie mierził áni nie nálewał nikomu/ wiedząc dekret Páńłki/ że wedwákroć á łowito káždemu to záwždy odmierzono być muši. *RejAp* 150; *WujNT Apoc* 18/6. Cf *nalewać komu czego*.

nalewać komu czego (1): A z vtčíwołcyą mowýac/ meretrix oná/ o ktorey píłfe. S. Yan w obyáwyenyu/ ktora ludziom nálewa winá gnyewu páńłkyego *KromRozm I* G4.

nalewać czym (1): oddaycie iey wedle vczynkow iey: W kubku ktorym nálewálá [*Babilonia*]/ nálewaycie iey w dwoy náłob [*in poculo, quo miscuit, miscete illi duplum*]. *WujNT Apoc* 18/6.

2. *Lać, polewać; fundere Vulg, PolAnt, Cn* [*czego na co*] (2) : Tedy odpowiedział ieden z łlug Kroła Iłráelłkiego/ Iest thu Elizeufz łyn Sáffátow/ co więc nálewał wody ná ręcę Eliałłowe [*qui fundebat aquam super manus Eliae*]. *Leop* 4.Reg 3/11; *BibRadz* 4.Reg 3/11.

Formacje współrdzenne cf LAĆ.

Cf **NALEWANIE**